

UDENRIGSMINISTERIET

Den 1. marts 2013

Besvarelse af spørgsmål 114 af
5. februar 2013 til udviklingsministeren
stillet af Folketingets Forsvarsudvalg
(Alm. del) efter ønske fra
Nikolaj Villumsen (EL).

Spørgsmål 114:

Hvilke krav til overholdelse af grundlæggende menneskerettigheder stiller ministeren for støtten til det afghanske politi og den afghanske hær og mener ministeren på baggrund af UNAMAs rapport om den stigende mishandling og tortur af fanger i den afghanske hær og sikkerhedstjenestes varetægt at disse krav overholdes, jf. nyheden "UNAMA releases report on treatment of conflict-related detainees in Afghancustody" på UNAMAs hjemmeside unama.unmissions.org?

Svar:

Overholdelse af menneskerettigheder og god regeringsførelse, herunder også af de afghanske sikkerhedsstyrker, udgør helt centrale elementer i dialogen mellem det internationale samfund og den afghanske regering.

På NATO topmødet i Chicago i maj 2012, hvor grundlaget for den fremtidige internationale finansiering af de afghanske sikkerhedsstyrker blev fastlagt, blev der samtidig stillet forventninger til den afghanske regering om at demonstrere konkrete fremskridt vedrørende etablering af et demokratisk samfund baseret på retsstatsprincipper, god regeringsførelse og respekt for menneskerettigheder.

På Tokyo-konferencen i juli 2012 indgik Danmark desuden sammen med de øvrige internationale donorer en skærpet aftale (det såkaldte "Tokyo Mutual Accountability Framework") med den afghanske regering om, at den afghanske regering skal levere konkrete fremskridt inden for en række områder, herunder respekt for menneskerettighederne og god regeringsførelse til gengæld for den markante udviklingsbistand, som landet blev stillet i udsigt.

UNAMA-rapportens konklusioner giver anledning til bekymring. Dette er blevet understreget meget tydeligt overfor den afghanske regering ved flere anledninger – bl.a. i erklæringen fra EUs særlige repræsentant i Afghanistan, som faldt umiddelbart efter rapportens offentliggørelse.

Samtidig understreger UNAMA-rapporten, at det er afgørende fortsat at opbygge kapaciteten hos de afghanske sikkerhedsstyrker, så tilbageholdte bliver behandlet i overensstemmelse med afghansk lov og internationale standarder. Derfor er en fortsat international finansiering nødvendig for at sikre den fornødne uddannelse af politiet og hæren i, hvordan de kan udføre et effektivt arbejde og behandle tilbageholdte i overensstemmelse med afghansk lov og menneskerettighederne. Inden for ISAF har Danmark sammen med ligesindede nationer engageret sig aktivt i et nyt og mere målrettet mentorings- og monitoringsprogram, som udover et øget tilsyn også vil søge at forstærke kapacitetsopbygningen af de afghanske myndigheder og i samme proces inddrage den uafhængige afghanske menneskerettighedskommission, AIHRC. For eksempel vil ISAF sammen med den afghanske regering øge kontrollen af tilbageholdelsesfaciliteter og hvert kvartal udpege en række faciliteter, som vil blive genstand for en nærmere inspektion og monitorering gennemført i samarbejde med blandt andet UNAMA.

Det er værd at bemærke, at afghanerne selv tager sagen alvorligt. Præsident Karzai nedsatte i forbindelse med offentliggørelsen af UNAMA-rapporten en afghansk undersøgelseskommission med henblik på at se nærmere på rapportens konklusioner. Kommissionen har fornyligt offentliggjort, at den kan bekræfte UNAMA-rapportens konklusioner om mishandling og tortur af tilbageholdte. Som opfølgning heraf har præsident Karzai den 17. februar udstedt et dekret, der instruerer retssystemet til at implementere tolv anbefalinger, som undersøgelseskommissionen har fremlagt i opfølgning på UNAMA-rapporten. Dekretet instruerer blandt andet retssystemet om at retsforfølge personer, som er mistænkt for at have begået tortur, samt til at gennemføre en række generelle forbedringer af retssikkerheden for tilbageholdte. Det er et skridt i den rigtige retning. Fra dansk og international side vil vi nøje følge, hvordan retssystemet vil implementere præsidentens dekret.

Udover de tolv anbefalinger, som regeringen i første omgang vil tage fat på, anbefaler UNAMA-rapporten desuden, at der etableres en ny uafhængig afghansk monitoreringsmekanisme sammen med den uafhængige afghanske menneskerettighedskommission, AIHRC. Monitoreringsmekanismen skal blandt andet kunne gennemføre uanmeldte besøg ved tilbageholdte. Danmark bakker sammen med ligesindede nationer stærkt op om denne anbefaling, og vi er rede til at yde økonomisk støtte til en sådan kommission, såfremt den kan etableres.